

Concertkoor Haarlem – Brahms: Ein Deutsches Requiem

Voor het voorjaarsconcert had het Concertkoor Haarlem een prachtig meditatief programma uitgekozen met het *Deutsches Requiem* van Brahms. Een schitterend, licht weemoedig werk waarin Brahms zijn muzikale visie geeft op sterfelijkheid en vergankelijkheid, maar ook troost biedt voor nabestaanden. Dat doet hij in zeven delen, waarin hij zorgvuldig een groot aantal Bijbelteksten aaneenrijgt die deze thematiek behandelen.

Bij de uitvoering van afgelopen zaterdag stond vrijwel alles op zijn plaats. De solisten Frans Fiselier en Judith van Wanroij zongen hun bescheiden partijen met grote intensiteit en emotionaliteit. Het Promenade Orkest begeleidde uitstekend. Zeker de blazers en het orgel (per slot ook een blaasinstrument) gaven een mooie kleur aan de begeleiding. De kleine soli in de houtblazers werden muzikaal gespeeld. Speciaal petje af voor de koperblazers. Inherent aan hun instrument dreigen ze vaak te hard te spelen en het geheel te overstemmen. Nu speelden ze met gepaste terughoudendheid waarbij ze mooi mengden in het totaal.

Dirigent Ger Vos is een echte nestor onder de Nederlandse koordirigenten en dat was duidelijk te merken. Zijn interpretatie was er één met groot respect voor de noten van Brahms. Hij liet de muziek natuurlijk vloeien, wat niet betekende dat hij het liet lopen. In rustige, maar zeer duidelijke gebaren hield hij het gehele ensemble goed in de hand. En het was duidelijk te horen dat hij het koor terdege had voorbereid. Op een enkel schoonheidsfoutje na wat betreft intonatie of gelijkheid, zong het koor met kracht en helderheid. Dat werd meteen al duidelijk bij de opening. De eerste inzet van het koor op de brede akkoorden van ‘Selig sind die da Leid tragen’ klonk prachtig zacht, verstillend, maar vulde de Philharmonie tot de achterste stoelen. Maar bij wat sneller passages gedurende de delen voor de pauze kreeg ik toch even twijfels.

Heel veel van Brahms' muziek hinkt op twee gedachten. Aan de ene kant was hij een kind van zijn 19^e-eeuwse tijd met hoogst Romantische klanken. Aan de andere kant was hij zeer geïnteresseerd in de muziek uit de Barok die in zijn tijd weer voorzichtig in opgang was. Hij had grote belangstelling voor Bach en op zijn recitals als concertpianist programmeerde hij regelmatig werk van Handel. En dat is in zijn eigen composities vaak te horen. Structuren, melodieopbouw en fraseringen zijn vaak geïnspireerd op Barokmuziek. Als uitvoerder moet je in die dubbelheid mee. In het detail moet je de Barokke elementen laten horen, maar je moet de grote Romantische lijn nooit uit het oog verliezen.

En dat laatste vond het koor nog lang niet altijd eenvoudig. Zoals gezegd had dirigent Ger Vos de zaak uitstekend in de hand. Maar had hij daarin het koor niet bijna te goed in de hand? Zolang de muziek puur Romantisch was, was er geen vuiltje aan de lucht en zong het koor in prachtige brede lijnen. Maar zodra er wat Barokke thematiek aan de orde kwam, raakte het koor zijn flair een beetje kwijt. Alle noten werden op bijna ‘authentieke uitvoeringspraktijk’ zorgvuldig op hun plaats gezet. Maar wat bij echte Barok dan vaak het halve werk is, blijkt bij Brahms nog maar het begin. Waren de koorzangers te voorzichtig of te terughoudend om ook in de Barokke fragmenten met *schwung* te zingen? Ze kregen het overigens wel aangereikt. Frans Fiselier bracht in zijn solo in het derde deel beide elementen prachtig bij elkaar. En ook het orkest speelde vloeiend, meebewegend op het grote gebaar.

Heel duidelijk was het verschil in het centrale vierde deel. Waar het orkest de muziek bracht als een teder wiegenlied, zong het koor als een statig menuet. Dat de zangers van het Concertkoor Haarlem het wel degelijk konden bleek in het vijfde deel. Judith van Wanroij, het orkest en dirigent sleepte het koor mee en gezamenlijk maakten ze muziek van een grote uitzonderlijke kracht. En dat lieten ze niet meer los. Het zesde deel was het hoogtepunt. Het fugatische gedeelte op de woorden ‘Herr du bist würdig etc.’ bracht het koor met Barokke helderheid maar ook met Romantische vervoering, wat tot die organische vertolking leidde die de muziek van Brahms zo verlangt.

Al met al bewees het Concertkoor Haarlem dat het een uitstekend koor is dat zich mag rekenen tot de betere grote amateurkoren in Nederland. Maar wellicht mogen ze wat meer lef hebben. Technisch hebben ze het in zich, zeker met een coach als Ger Vos. Met iets meer zelfvertrouwen kan het koor nog meer tot grote hoogte boven zichzelf uitstijgen.